

# Kostendekkendheid Leges

## Aard en doel leges

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Gemeenten heffen leges om haar taken te bekostigen. De opbrengsten uit de heffing van leges worden gebruikt om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen en om personeels-, huisvesting- en materiaalkosten te dekken. De totale opbrengst uit de leges mag de totale kosten niet overtreffen. Met andere woorden: een gemeente mag geen winst maken op de diensten die zij levert.

Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn:

- Een voorwaarde voor het opleggen van leges is dat de gemeenteraad de legesverordening vaststelt. In deze verordening zijn bepalingen opgenomen over de activiteiten waarvoor de gemeente leges in rekening brengt, de tarieven die de gemeente hiervoor hanteert en de grondslagen die de gemeente hanteert bij het heffen van de leges.
- Voor de kostendekkendheid van de leges zijn de cijfers uit de programmabegroting leidend, zoals deze door de gemeenteraad is vastgesteld.
- Bij de kostendekkendheid wordt uitgegaan van integrale kostprijs, dat wil zeggen alle kosten inclusief toerekening van overheadkosten.
- Naast de eis dat de opbrengsten de kosten niet mogen overstijgen, zijn er voor bepaalde diensten van de gemeente ook maximumtarieven vastgesteld door het Rijk.

## Legesverordening

De legesverordening is ingedeeld volgens het model dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft opgesteld. In de legesverordening gaat het om de volgende grote onderdelen:

- Burgerzaken (leges voor o.a. burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen)
- Fysieke leefomgeving/ Omgevingsvergunning
- Overige leges, waaronder APV en bijzondere wetten, Marktgelden en begraven

## Kruissubsidiëring

Wettelijk gezien mogen de totale opbrengsten van de leges niet hoger zijn dan de totale kosten die de gemeente maakt voor de totstandkoming van de producten. Het is daarbij wel toegestaan dat een product met meer opbrengsten dan kosten (lees: een product dat voor meer dan 100% kostendekkend is), een product met meer kosten dan baten compenseert. Dit heet kruissubsidiëring. Er kan ook sprake zijn van kruissubsidiëring binnen een legessoort. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de WABO-leges waarbij uit de leges van de grote aanvragen (waarvan de opbrengsten meer bedragen dan de kosten) de kosten van de kleine aanvragen (waarvan de opbrengsten lager zijn dan de kosten) worden betaald. Deze vorm van kruissubsidiëring is toegestaan, als de totale geraamde legesopbrengsten van de legesverordening niet hoger zijn dan de totale geraamde kosten. Overigens gaat de wetgeving over de omgevingsvergunning ervan uit dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring kan worden toegepast en niet met dienstverlening erbuiten. Dus de kruissubsidiëring geldt niet over alle leges heen.

## Hoe bewaken we dit?

In de paragraaf lokale heffingen bij de begroting en de jaarrekening geven we aan welke uitgangspunten we gekozen hebben voor het toerekenen van kosten aan heffingen en leges. Daarnaast laten we deze berekening op hoofdlijnen zien voor de heffingen (riolering en afval) en berekenen we de kostendekkendheid van de leges.

## Informatie uit de begroting 2021

In de paragraaf lokale heffingen is het volgende opgenomen:

### *Uitgangspunten kostentoerekening aan heffingen en leges*

Alle kosten, die direct toegerekend kunnen worden aan heffingen en leges, komen ten laste van deze producten. Voor indirecte kosten, ook wel overhead genoemd, is dit niet mogelijk. Deze indirecte kosten bestaan onder andere uit kosten voor ICT, huisvesting, inkoop en financiën. Deze kosten begroten we volgens de verslagleggingsvoorschriften (BBV) centraal in programma 10. Besturen in veranderende tijden. Voor het berekenen van tarieven brengen we een deel van de indirecte kosten ten laste van de tarieven. Dit doen we met een opslag van de overhead als percentage op de directe loonkosten. Dit is voor 2021 76% (voor buitendienstmedewerkers hanteren we een lager percentage.) Voor de heffingen zien we het onderdeel BTW<sup>1</sup> ook als kosten. Deze rekenen we daarom door in de tarieven.

### *Kostendekkendheid leges 2021*

In de volgende tabel laten we de kostendekkendheid van de leges zien. Deze kostendekkendheid is gebaseerd op de uitgangspunten die we hiervoor beschreven hebben.

| Omschrijving                        | Kostendekkendheid |
|-------------------------------------|-------------------|
| <b>Legesverordening Titel 1</b>     |                   |
| Geboorten, huwelijken en overlijden | 52,11%            |
| Gemeentelijke basisadministratie    | 13,83%            |
| Reisdocumenten                      | 46,64%            |
| Rijbewijzen                         | 77,11%            |
| <b>Legesverordening Titel 2</b>     |                   |
| Omgevingsvergunningen               | 79,00%            |
| <b>Legesverordening Titel 3</b>     |                   |
| APV en bijzondere wetten            | 7,47%             |
| Marktgelden                         | 69,92%            |
| <b>Overige leges</b>                |                   |
| Begraven                            | 58,29%            |

Via de paragrafen in de begroting bewaken we dus de kostendekkendheid op hoofdcategorieën.

---

<sup>1</sup> De BTW wordt voor de heffingen gezien als kosten omdat we in het kader van BTW compensatiefonds hierop ook gekort worden. Gezien regelgeving omtrent dit BTW compensatiefonds is dit standaard werkwijze bij gemeenten.

## Informatie uit de jaarrekening 2020

### *Uitgangspunten kostentoerekening aan heffingen en leges*

Alle kosten, die direct toegerekend kunnen worden aan heffingen en leges, komen ten laste van deze producten. Voor indirecte kosten, ook wel overhead genoemd, is dit niet mogelijk. Deze indirecte kosten bestaan onder andere uit kosten voor ICT, huisvesting, inkoop en financiën. Deze kosten begroten we volgens de verslagleggingsvoorschriften (BBV) centraal in programma 10. Besturen in verandering van tijden. Voor het berekenen van tarieven brengen we een deel van de indirecte kosten ten laste van de tarieven. Dit doen we met een opslag van de overhead als percentage op de directe loonkosten. Voor 2020 was dit 78,5%. Voor de heffingen zien we het onderdeel BTW ook als kosten. Deze rekenen we daarom door in de tarieven.

### *Kostendekkendheid leges*

In de volgende tabel laten we de kostendekkendheid van de leges zien. Deze kostendekkendheid is gebaseerd op de uitgangspunten die we hiervoor beschreven hebben.

| Omschrijving                        | Kostendekkendheid |                |
|-------------------------------------|-------------------|----------------|
|                                     | Jaarrekening 2020 | Begroting 2020 |
| <b>Legesverordening Titel 1</b>     |                   |                |
| Geboorten, huwelijken en overlijden | 26,78%            | 35,27%         |
| Gemeentelijke basisadministratie    | 6,12%             | 13,70%         |
| Reisdocumenten                      | 27,64%            | 35,83%         |
| Rijbewijzen                         | 85,20%            | 72,89%         |
| <b>Legesverordening Titel 2</b>     |                   |                |
| Omgevingsvergunningen               | 99,85%            | 73,35%         |
| <b>Legesverordening Titel 3</b>     |                   |                |
| APV en bijzondere wetten            | 4,39%             | 3,08%          |
| Marktgelden                         | 58,33%            | 65,21%         |
| <b>Overige leges</b>                |                   |                |
| Begraven                            | 68,34%            | 59,29%         |

In 2020 is de kostendekkenheid van geboorten, huwelijken en overlijden lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het aantal huwelijken in 2020 (door COVID-19). Ook de kostendekkendheid van reisdocumenten is lager doordat er minder reisdocumenten zijn afgegeven. Reden hiervan is lastig aan te geven, maar ook dit kan een (indirect) effect zijn vanuit COVID-19.

Uit dit overzicht valt ook op dat de kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunning juist is toegenomen. Dit komt door hogere legesopbrengst door meer en ook een aantal grote bouwvergunningen die in 2020 zijn verstrekt.

# Kostendekkendheid Heffingen

## Heffingen

Naast leges kennen we twee belangrijke heffingen, waarbij 100% kostendekkendheid een uitgangspunt is, namelijk:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing

Ook voor deze heffingen geldt dat deze in principe niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Mocht dit in een bepaald jaar wel het geval zijn, dan storten we het voordele in een specifieke egalisereserve. Deze reserve gebruiken we dan weer in een jaar waar er sprake is van een tekort. De reserve voor afval is laatste jaren volledig benut. Via de tarieven in de programmabegroting 2021-2024 bouwen we geleidelijk weer een reserve op om een buffer te hebben voor tegenvallers ( in 3 jaar tijd naar buffer van € 450.000).

## Informatie uit de begroting 2021

In de paragraaf lokale heffingen is het volgende opgenomen:

### *Kostendekkendheid heffingen*

In de volgende tabel laten we zien voor welk percentage de tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing kostendekkend zijn.

bedragen x € 1.000

| Omschrijving                               | Afvalstoffenheffing | Rioolheffing |
|--------------------------------------------|---------------------|--------------|
| Netto kosten                               | 12.195              | 6.875        |
| Overhead                                   | 971                 | 672          |
| BTW                                        | 1.376               | 1.047        |
| <b>Totale kosten</b>                       | <b>14.542</b>       | <b>8.594</b> |
| <b>Totale opbrengsten heffing</b>          | <b>14.692</b>       | <b>8.204</b> |
| <b>Kostendekkendheid exclusief reserve</b> | <b>101%</b>         | <b>95%</b>   |
| <b>Kostendekkendheid inclusief reserve</b> | <b>100%</b>         | <b>100%</b>  |

## Informatie uit de jaarrekening 2020

### *Kostendekkendheid heffingen*

In de volgende tabel laten we zien voor welk percentage de tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing kostendekkend zijn.

bedragen x € 1.000

|                                                  | <b>Afvalstoffen-<br/>heffing</b> | <b>Afvalstoffen-<br/>heffing</b> | <b>Rioolheffing</b>   | <b>Rioolheffing</b>  |
|--------------------------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|-----------------------|----------------------|
|                                                  | <b>Begroting 2020</b>            | <b>Rekening 2020</b>             | <b>Begroting 2020</b> | <b>Rekening 2020</b> |
| Netto kosten                                     | 11.925                           | 11.012                           | 7.038                 | 5.706                |
| Overhead                                         | 910                              | 910                              | 670                   | 670                  |
| BTW                                              | 1.343                            | 1.343                            | 1.017                 | 1.017                |
| <b>Totale kosten</b>                             | <b>14.178</b>                    | <b>13.265</b>                    | <b>8.725</b>          | <b>7.393</b>         |
| <b>Totale opbrengsten heffing</b>                | <b>-12.673</b>                   | <b>-13.059</b>                   | <b>-8.190</b>         | <b>-6.833</b>        |
| <b>Tekort / overschot</b>                        | <b>-1.415</b>                    | <b>-206</b>                      | <b>-535</b>           | <b>-560</b>          |
| <b>Kostendekkendheid excl.<br/>Inzet reserve</b> | <b>90%</b>                       | <b>98%</b>                       | <b>94%</b>            | <b>92%</b>           |
| <b>Kostendekkendheid incl.<br/>Inzet reserve</b> | <b>96%</b>                       | <b>98%</b>                       | <b>100%</b>           | <b>100%</b>          |

In het jaar 2020 is de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing (inclusief reserves) geen 100% geweest. Dit kwam omdat de reserve afval volledig besteed was en dat daarmee het nadeel ten laste van de reguliere begroting is gekomen.